

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
www.mua.go.th
โทร 0 2610 5374 โทรสาร 0 2354 5530

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
www.opdc.go.th
โทร 0 2356 9973 โทรสาร 0 2281 8328

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ
การศึกษา(องค์การมหาชน)
www.onesqa.or.th
โทร 0 2216 3955 โทรสาร 0 2216 5043-6

3 หน่วยงานร่วมบูรณาการจัดระบบการประเมินผล สถาบันอุดมศึกษาให้เป็นเอกภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ร่วมลงนามความร่วมมือในบันทึกข้อตกลงและร่วมชี้แจงรายละเอียดการบูรณาการระบบการประเมินผลของสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นเอกภาพ วันพุธที่ 22 กันยายน 2553 ณ ห้องประชุมศาสตราจารย์วิจิตร ศรีสอาน ชั้น 5 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สืบเนื่องจากที่ผ่านมา การประเมินผลคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3 หน่วยงาน ประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ทำให้เกิดปัญหาความซ้ำซ้อน เป็นภาระเพิ่มขึ้นในการทำงาน การจัดทำเอกสาร และการรับการประเมินผล ดังนั้น หน่วยงานทั้ง 3 หน่วยงาน จึงเห็นควรให้มีการบูรณาการตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินผลร่วมกัน โดยการพัฒนาและเชื่อมโยงระบบการประเมินผลของหน่วยงานผู้ประเมินต่าง ๆ ให้เป็นระบบเดียวกัน และใช้ผลการประเมิน รวมถึงคู่มือการประเมินผลร่วมกัน โดยสถาบันอุดมศึกษาสามารถรายงานผลการดำเนินงานผ่านระบบ CHE QA Online ของ สกอ.

โดยที่การประเมินผลของ 3 หน่วยงาน มีเกณฑ์การประเมินที่แตกต่างกันบ้างตามวัตถุประสงค์ คือ สกอ. กำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในที่เน้นประเมินปัจจัยนำเข้า (input) และกระบวนการ(process) ในแต่ละปีการศึกษา สมศ. กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกที่เน้นประเมินกระบวนการ(process) และผลผลิต (output) ในรอบ 5 ปี และสำนักงาน ก.พ.ร. กำหนดเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ที่เน้นประเมินผลผลิต (output) และผลลัพธ์ (outcome) ในรอบ 1 ปี ดังนั้น หากสามารถกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินผลที่มีความเชื่อมโยงและต่อเนื่องในทิศทางเดียวกันได้ จะช่วยให้เกิดความชัดเจนและลดภาระความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา

สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 (ตั้งแต่ 1 ต.ค. 53) หน่วยงานทั้ง 3 หน่วยงานได้หารือร่วมกันเพื่อบูรณาการระบบการประเมินผลในสถาบันอุดมศึกษา โดยได้ทำการเทียบเคียงตัวชี้วัดจากระบบประเมินของทั้ง 3 หน่วยงาน (ตัวชี้วัดจากระบบการประกันคุณภาพภายในของ สกอ./ ตัวชี้วัดจากคำรับรองการปฏิบัติราชการของสำนักงาน ก.พ.ร./ ตัวชี้วัดจากระบบการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ.) ซึ่งมีความสอดคล้อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น ตัวชี้วัดกระบวนการ "ระบบและกลไกการจัดการเรียนการสอน" (สกอ.) ตัวชี้วัดผลผลิต "คุณภาพของบัณฑิตปริญญาตรี โท และเอกตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ" (สมศ.) ตัวชี้วัดผลลัพธ์ "ร้อยละของระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อบัณฑิต" (สำนักงาน ก.พ.ร.) เป็นต้น

โดยแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับการประเมินผลสถาบันอุดมศึกษา ผู้บริหารแต่ละหน่วยงานมีความเห็น
ดังนี้

ดร. สุมธ แยมน์ เลขธิการ สกอ. ได้กล่าวว่า สกอ. ในฐานะต้นสังกัด ได้รับทราบปัญหาความซ้ำซ้อนของการประเมินคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นภาระแก่สถาบันอุดมศึกษาอย่างมาก ในแต่ละปีสถาบันอุดมศึกษาต้องรับการประเมินคุณภาพจากหลายหน่วยงาน สกอ. ได้มีความพยายามเจรจาเพื่อสร้างความร่วมมือกับหน่วยประเมินคุณภาพต่าง ๆ ทั้งสำนักงาน ก.พ.ร. หรือ สมศ. เพื่อร่วมกันสร้างระบบการประเมินคุณภาพที่เป็นเอกภาพและไม่สร้างภาระให้กับสถาบันอุดมศึกษา ในส่วนของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในนั้น สกอ. ได้พัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพที่สอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีระบบการตรวจสอบข้อมูลและผลการประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน รวมทั้งได้นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อการจัดเก็บข้อมูล การประเมินคุณภาพออนไลน์ และการจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e - SAR) ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในชื่อฐานข้อมูล CHE QA Online และได้เปิดเผยผลการประกันคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาต่อสาธารณะผ่านทาง website ของ สกอ. มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2550 ซึ่งระบบประกันคุณภาพภายในดังกล่าว จะสามารถพัฒนาและเชื่อมโยงระบบการประเมินผลของหน่วยงานผู้ประเมินต่างๆ ให้เป็นระบบเดียวกันและสามารถใช้ข้อมูลร่วมกันได้ ในปีการศึกษา 2553 สกอ. ได้พัฒนาตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาภายในจำนวน 23 ตัวที่เน้นในเรื่องของการสร้างปัจจัยนำเข้าและกระบวนการที่ดี เพื่อนำไปสู่ผลผลิตและผลลัพธ์ที่มีคุณภาพตามความเชี่ยวชาญของแต่ละกลุ่มสถาบันและสามารถรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้ ซึ่ง สกอ. จะรวมตัวบ่งชี้และข้อมูลที่เกี่ยวข้องของทั้งการประกันคุณภาพภายในและภายนอกไว้ในระบบ CHE QA Online ด้วยความมุ่งมั่นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้มีมาตรฐาน สกอ. จึงเห็นว่าการระบบและผลของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่พัฒนาขึ้นจะมีมาตรฐานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพสถาบันอุดมศึกษา สามารถนำไปใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ และเป็นที่ยืนยันว่าระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ สกอ. พัฒนาและส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาใช้มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ และนำไปสู่การสร้างความร่วมมือระหว่าง 3 หน่วยงานในวันนี้

รองศาสตราจารย์ ดร. ทศพร ศิริสัมพันธ์ เลขธิการ ก.พ.ร. ได้กล่าวถึง การจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการของสถาบันอุดมศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 (ตั้งแต่ 1 ต.ค. 2553) ว่า ที่ผ่านมาสํานักงาน ก.พ.ร. ได้จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายกลุ่ม ทั้งจากสถาบันอุดมศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ และหน่วยงานเจ้าภาพที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลสถาบันอุดมศึกษา และได้พยายามปรับปรุงรูปแบบและวิธีการประเมินผล รวมถึงตัวชี้วัดตามกรอบการประเมินผล เพื่อให้เกิดการบูรณาการในการใช้ข้อมูลการประเมินผลที่เป็นระบบเดียวกัน โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 ได้พิจารณาข้อมูลตัวบ่งชี้ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของ สกอ. และตัวบ่งชี้ในระบบการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. เทียบเคียงกับตัวชี้วัดตามกรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงาน ก.พ.ร. แล้วเห็นว่า แนวทางในการกำหนดตัวชี้วัดการประเมินผลการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 จะยังคงแนวทางและหลักเกณฑ์ตามกรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการของปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 และตัวชี้วัดใดที่ สกอ. หรือ สมศ. ประเมินแล้ว สํานักงาน ก.พ.ร. จะไม่ประเมินซ้ำซ้อน โดยจะใช้ข้อมูลผลการประเมินตามตัวชี้วัดดังกล่าวจาก สกอ. หรือ สมศ. ซึ่ง สกอ. ได้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลผ่านระบบเครือข่าย หรือ CHE QA Online เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้รายงานผลการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในผ่านระบบดังกล่าว ทั้งนี้ สํานักงาน ก.พ.ร. และ สมศ. จะสามารถพัฒนาและเชื่อมโยงระบบการประเมินผลให้เป็นระบบเดียวกันและสามารถใช้ข้อมูลร่วมกันได้ ช่วยลดภาระในการจัดทำข้อมูลรายงานผลการประเมินของสถาบันอุดมศึกษา นอกจากนี้ สํานักงาน ก.พ.ร. จะยกเลิกตัวชี้วัดบางส่วนที่สถาบันอุดมศึกษามีผลการดำเนินงานที่ดีอย่างต่อเนื่องแล้ว

ศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ ผู้อำนวยการ สมศ. กล่าวว่า การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามของ สมศ. ดำเนินการประเมินเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 และกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 ซึ่งประกอบด้วย 4 มาตรฐาน คือ มาตรฐานว่าด้วยผลการจัดการศึกษา การบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการประกันคุณภาพภายใน การประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม ระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย 18 ตัวบ่งชี้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ตัวบ่งชี้พื้นฐาน เป็นการประเมินภารกิจสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งพัฒนามาจากรอบหนึ่ง และรอบสอง ตัวบ่งชี้กลุ่มที่สองคือ ตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ เป็นการประเมินเอกลักษณ์ ปรัชญา นวัตกรรม จุดเด่น ลักษณะพิเศษ โดยสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้ระบุซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาการเลือกกลุ่มสถาบันในอดีต และตัวบ่งชี้กลุ่มที่สามคือ ตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม เป็นการประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาที่ขึ้นนำสังคมหรือแก้ปัญหาสังคมในเรื่องต่างๆ ซึ่งในรอบสามนี้เป็นการประเมินในระดับคณะวิชา รวมถึงการจัดการศึกษานอกที่ตั้งด้วย ตามที่ สมศ. ได้มีนโยบายเชื่อมโยงประสาน คือ การเชื่อมโยงระหว่างการประเมินคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งการประเมินคุณภาพภายใน กฎกระทรวงได้กำหนดให้ทุกสถาบันต้องประเมินตนเองทุก 1 ปี โดยต้นสังกัดกำกับดูแลการประเมินคุณภาพภายใน และ สมศ. ประเมินคุณภาพภายนอกทุก 5 ปี ด้วยเหตุดังกล่าวจึงควรดำเนินการให้การประเมินคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอกเชื่อมต่อประสานกัน โดยมีคณะทำงานจากตัวแทนทุกหน่วยงานและที่ผ่านมา มีการจัดประชุมร่วมกันจำนวน 4 ครั้งเพื่อบริหารการให้ 3 หน่วยงานคือ สกอ. สมศ. และสำนักงาน ก.พ.ร. ทำงานร่วมกัน ให้เป็นข้อมูลชุดเดียวกัน เป็นข้อมูลเชิงบูรณาการ เกิดการเชื่อมโยงประสาน ทั้ง 3 ส่วน คือ QE-QI-QA โดย สกอ. จะทำหน้าที่ส่งเสริม (Quality Enhancement) สมศ. ทำหน้าที่ประเมิน (Quality Assessment) และสำนักงาน ก.พ.ร. ทำหน้าที่พัฒนา (Quality Improvement) โดยมีจุดหมายที่จะขับเคลื่อนการประกันคุณภาพสถาบันอุดมศึกษาไปด้วยกัน

การบูรณาการร่วมกันของ 3 หน่วยงานดังกล่าว เป็นเพียงจุดเริ่มต้นในการพัฒนาการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อสร้างพลังและแรงผลักดันในการพัฒนาระบบและวิธีการประเมินผลสถาบันอุดมศึกษาในอนาคตที่ส่งผลให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ มาตรฐาน และเป็นไปในทิศทางเดียวกันต่อไป อย่างไรก็ตาม การบูรณาการร่วมกัน จะต้องมีการพิจารณาในรายละเอียดของวิธีการจัดเก็บข้อมูลของตัวชี้วัดของสถาบันอุดมศึกษาทั้งหมด โดยเฉพาะการกำหนดความถี่ในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการประเมินผล ทั้งการประเมินตนเองและการประเมินโดยบุคคลภายนอก เนื่องจากผลของความแตกต่างกันของระบบการประเมินผลที่มีการประเมินในรอบระยะเวลาที่ต่างกัน ได้แก่ ปีการศึกษา(ตั้งแต่ 1 มิ.ย. – 31 พ.ค.) ปีงบประมาณ(ตั้งแต่ 1 ต.ค. – 30 ก.ย.) และปีปฏิทิน(ตั้งแต่ 1 ม.ค. – 31 ธ.ค.) โดยการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป ทั้ง 3 หน่วยงานได้พิจารณาร่วมกัน และมีความเห็นว่า ควรจัดให้มีการตั้งคณะทำงานร่วม 3 หน่วยงานขึ้น เพื่อการจัดทำคู่มือการประเมินผลแบบบูรณาการ ทั้งนี้ สำหรับคู่มือการประเมินผลเฉพาะของแต่ละหน่วยงาน ให้แต่ละหน่วยดำเนินการตามปกติ แต่เนื้อหาต้องมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับคู่มือการประเมินผลแบบบูรณาการ รวมถึงการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานและรายงานประจำปีของสถาบันอุดมศึกษา สามารถจัดทำเป็นรายงานฉบับเดียว และจัดส่งให้กับทั้ง 3 หน่วยงาน ต่อไป

